

Sygn. akt III AUa 317/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz SO del. do SA Jacek Chaciński (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2019 r. w Lublinie

sprawy M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do renty

na skutek apelacji M. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 28 lutego 2019 r. sygn. akt VIII U 746/17

oddala apelację.

Jacek Chaciński Elżbieta Czaja Małgorzata Rokicka-Radoniewicz

Sygn. akt III AUa 317/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2019 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie M. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 23 lutego 2017 r. odmawiającej wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

W dniu 20 grudnia 2016 roku M. S. złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W okresie od dnia 18 grudnia 1990 roku do dnia 31 stycznia 2017 roku wnioskodawczyni była uprawniona do

renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Skarżąca posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe w zawodzie wyuczonym kaletnik.

W związku z rozpoznaniem wniosku lekarz orzecznik ZUS dokonał oceny niezdolności do pracy ubezpieczonej. W orzeczeniu z dnia 20 stycznia 2017 roku lekarz orzecznik ZUS uznał, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy. W orzeczeniu z dnia 20 lutego 2017 roku Komisja Lekarska ZUS również ustaliła, iż wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy.

Powyższe orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS stanowiło dla organu rentowego podstawę do wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, że odwołująca cierpi na odcinkowe zmiany zwyrodnieniowe dyskowo-kręgosłupowe, szyjne na poziomie (...) i lędźwiowe na poziomie(...) bez istotnego upośledzenia jego funkcji podporowej i ruchowej z okresową niedomogą bólową, bóle i zawroty głowy - bez objawów chorobowych neurologicznych, nadciśnienie tętnicze, zaburzenia adaptacyjne depresyjne, niewielkie organiczne uszkodzenie (...) bez istotnego upośledzenia sprawności intelektu.

W opinii z dnia 24 czerwca 2017 roku biegły lekarz sądowy neurolog – dr B. C. uznała, iż M. S. nie jest niezdolna do pracy.

Biegła stwierdziła, iż u skarżącej występuje prawidłowy stan kliniczny, brak objawów oraz przebiegu odpowiednich dla stwardnienia rozsianego. W ocenie biegłej brak badań diagnostycznych w kierunku (...) zezwala na wykluczenie tego schorzenia u skarżącej. W ocenie biegłej naczynioruchowe i zwykłe bóle głowy są przypadłością łagodną i jako takie nie dają uprawnień rentowych. Zmiany zwyrodnieniowe w kręgosłupie są niewielkie i jak potwierdza to dokumentacja wizyt ambulatoryjnych nie sprowadzają ani istotnych dolegliwości bólowych ani powikłań neurologicznych. W ocenie biegłej wnioskodawczyni jest zdolna do pracy ze względu na jej prawidłowy stan neurologiczny i dobry dla wieku ogólny stan zdrowia.

Biegły lekarz kardiolog dr A. M. w opinii z dnia 18 lipca 2017 roku również uznała, iż M. S. nie jest niezdolna do pracy. Z opinii wynika, iż przeprowadzone badanie nie wykazało w zakresie układu krążenia odchyłeń od normy. Akcja serca wnioskodawczyni była miarowa, tony serca czyste, głośnie, płuca bez zmian osłuchowych, ciśnienie tętnicze miernie podwyższone (170/100 mm Hg), przyspieszona akcja serca (90/min). Płuca osłuchowo bez zmian. Kończyny dolne bez żyłaków i obrzęków. Nadciśnienie tętnicze u skarżącej przebiega bez powikłań narządowych, jest skutecznie leczone. Układ krążenia jest w pełni wydolny. W ocenie biegłego choroba wymaga leczenia farmakologicznego, jednak nie upośledza funkcji organizmu wnioskodawczyni w stopniu uzasadniającym uznanie jej za niezdolną do pracy z przyczyn kardiologicznych.

W piśmie z dnia 1 września 2017 roku M. S. nie zgodziła się z opinią biegłego neurologa co do braku stwierdzenia niezdolności do pracy.

W opinii z dnia 31 października 2017 roku biegły lekarz sądowy neurolog – dr B. A. stwierdziła u wnioskodawczyni brak całkowitej i częściowej niezdolności do pracy ze względu na stan neurologiczny (opinia – k. 49 – 50 a.s.).

Z opinii biegłego wynika, iż badanie (...) kręgosłupa szyjnego z 2017 roku wykazało u skarżącej wielopoziomowe zmiany zwyrodnieniowe i dyskopatyczne, bez zmian ogniskowych w rdzeniu kręgowym. Badanie(...) kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego wykonywane w 2013 roku wykazało wczesne zmiany zwyrodnieniowe wytwórcze i dyskopatyczne(...). Biegła stwierdziła, iż w aktualnym badaniu neurologicznym, poza niewielkiego stopnia bólowym ograniczeniem ruchomości w zakresie kręgosłupa lędźwiowo- krzyżowego i w zakresie kręgosłupa szyjnego, brak jest u wnioskodawczyni istotnych odchyłeń od normy. Brak jest objawów korzeniowych i ubytkowych, brak niedowładów i zaników mięśniowych. Odruchy ścięgniste zachowane, symetryczne. Nie stwierdzono objawów mózdkowych ani ataksji. Nie stwierdzono cech ogniskowego uszkodzenia (...). Następnie biegła wskazała, iż w ocenie neurologicznej brak jest podstaw do uznania niezdolności do pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami M. S.. Przy aktualnym stopniu zaawansowania i nasileniu objawów brak jest znaczącego trwałego upośledzenia funkcji organizmu,

sprowadzającego długotrwałą niezdolność do pracy w rozumieniu rentowym ze względu na stan neurologiczny. W ocenie biegłej, wnioskodawczyni także od dnia 1 lutego 2017 roku nie była długotrwale niezdolna do pracy ze względu na stan neurologiczny.

M. S. w piśmie z dnia 7 grudnia 2017 roku nie zgodziła się z powyższą opinią biegłego podnosząc okoliczności dotyczące jej stanu zdrowia.

W kolejnej opinii z dnia 25 kwietnia 2018 roku biegły lekarz sądowy neurolog – dr B. A. ponownie uznała brak istnienia u wnioskodawczyni częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy.

Biegła wskazała, iż dopiero w marcu 2017 roku u wnioskodawczyni wykonane zostało badanie (...) głowy, które nie ujawniło zmian demielinizacyjnych charakterystycznych dla stwardnienia rozsianego. U M. S. nie badano płynu mózgowo-rdzeniowego oraz nie wykonano badania potencjałów wywołanych tj. badań pomocnych w rozpoznaniu stwardnienia rozsianego. Zdaniem biegłej w świetle powyższego brak jest podstaw pewnego rozpoznania stwardnienia rozsianego.

W ocenie biegłej w aktualnym badaniu neurologicznym brak jest istotnych odchyleń od normy. Brak jest objawów korzeniowych i ubytkowych, brak niedowładów i zaników mięśniowych. Biegła uznała, iż w ocenie neurologicznej brak jest podstaw do uznania długotrwałej niezdolności do pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami badanej.

Biegły lekarz sądowy psychiatra – dr M. D. w opinii z dnia 25 kwietnia 2018 roku również uznał, iż M. S. nie jest niezdolna do pracy.

W badaniu psychologicznym z 2017 roku sprawność intelektualna wnioskodawczyni określona została jako przeciętna, diagnozowano ponadto cechy niewielkiego organicznego uszkodzenia (...), podobnie jak w badaniu (...) z dnia 11 kwietnia 2018 roku. Podczas badania sądowo psychiatrycznego biegły zdiagnozował czynnościowe zaburzenia adaptacyjne depresyjne po odebraniu prawa do renty w związku z weryfikacją diagnozy. Biegły nie stwierdził natomiast znaczącego obniżenia sprawności funkcji intelektualno- poznawczych (iloraz inteligencji pozostawał na przeciętnym poziomie) oraz innych zaburzeń psychicznych, sprowadzających całkowitą, bądź częściową niezdolność do pracy ze względu na stan psychiczny -zarówno obecnie, jak i w przeszłości.

W opinii z dnia 3 lipca 2018 roku biegła z zakresu medycyny pracy dr K. Z. nie stwierdziła u wnioskodawczyni niezdolności do pracy w tym również od dnia 1 lutego 2017 roku.

Biegła wskazała, iż dostępna w aktach sprawy dokumentacja medyczna potwierdza występowanie u wnioskodawczyni zmian zwyrodnieniowo-dyskopatycznych w obrębie kręgosłupa szyjnego i lędźwiowo-krzyżowego. Jednakże występowanie patologii w badaniach diagnostycznych ma istotne znaczenie, gdy towarzyszą im jawne i znaczące deficyty w obrębie ruchomości kręgosłupa lub stawów obwodowych, bądź też występowanie patologicznych objawów w obrębie układu nerwowego. W badaniu przeprowadzonym przez biegłą w dniu 3 lipca 2018 roku nie stwierdzono cech uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego, nie zaobserwowano istotnego ograniczenia ruchomości kręgosłupa (poza miernym upośledzeniem ruchów w odcinku lędźwiowym) ani obecności objawów drażnienia korzeni nerwowych. Ruchy kończyn były sprawne, ruchomość w stawach kończyn górnych i dolnych była zachowana, chód wydolny, stabilny. Nie zaobserwowano również niedowładów ani też osłabienia siły mięśniowej. Ponadto wykonane w marcu 2017 roku badanie rezonansu magnetycznego (...) w sposób jednoznaczny podważyło rozpoznanie stwardnienia rozsianego, nie ujawniając zmian demielinizacyjnych w obrębie centralnego układu nerwowego. W ocenie biegłej wszystkie powyższe ustalenia, uprawniają do sformułowania wniosku, iż u M. S. nie doszło do takiego naruszenia sprawności organizmu, które mogłoby skutkować niezdolnością do pracy ze względu na stan narządu ruchu, jak również układu nerwowego. Obecny stan czynnościowy narządu ruchu i układu nerwowego pozwala na powrót od zatrudnienia w zawodzie kaletnika.

Pismem z dnia 8 sierpnia 2018 roku wnioskodawczyni nie zgodziła się z powyższymi opiniami co do nie stwierdzenia u niej istnienia niezdolności do pracy.

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach organu rentowego które obdarzono wiarą w całości. Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne, przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień.

Rozstrzygając w sprawie Sąd oparł się na opiniach biegłych sądowych. Biegli przebadali wnioskodawczynię, wnikliwie przeanalizowali jej dokumentację medyczną i omówili wpływ zdiagnozowanych u niej schorzeń na zdolność do pracy. Wszyscy opiniujący w sprawie biegli sądowi zgodnie uznali, iż u wnioskodawczyni nie istnieje częściowa lub całkowita niezdolność do pracy w tym również po dniu 1 lutego 2017 roku.

W ocenie Sądu zawarte w aktach opinie są wystarczające do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy oraz zawierają niezbędne wiadomości specjalne oraz kompleksową analizę stanu zdrowia wnioskodawczyni wobec czego Sąd uznał, iż brak jest podstaw do wywoływania kolejnych opinii biegłych lekarzy sądowych (por. wyrok SN z 10 września 1999r., II UKN 96/99, OSNP 2000/23/869).

Zdaniem Sądu Odwołanie M. S. nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w czasie zatrudnienia lub w okresie równorzędnym z okresem zatrudnienia albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Stosownie do treści przepisu art. 12 ust. 1 cytowanej ustawy niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy.

Przy dokonywaniu oceny stopnia niezdolności do pracy należy kierować się wskazaniem określonymi w art. 13 ust. 1 cytowanej ustawy, zgodnie z którym przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;
- 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Zgodnie z art. 13 ust. 2 i 3 ustawy niezdolność do pracy orzeka się na okres nie dłuższy niż 5 lat, bądź na okres dłuższy niż 5 lat, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu.

Orzekając w niniejszej sprawie Sąd oparł się na opiniach biegłych lekarzy

Sąd wskazał, że we wszystkich wydanych w sprawie opiniach biegłych lekarzy sądowych, biegli zgodnie uznali, iż u wnioskodawczyni brak jest podstaw do stwierdzenia niezdolności do pracy zarówno w stopniu częściowym jak i całkowitym oraz że niezdolność ta nie istniała po dniu 1 lutego 2017 roku.

Wobec ustalenia przez Sąd Okręgowy, iż u M. S. nie występuje całkowita lub częściowa niezdolność do pracy Sąd uznał, iż zaskarżona decyzja organu rentowego odpowiada prawu.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie powołanych przepisów oraz artykułu 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Z wyrokiem tym nie zgodziła się wnioskodawczyni. Wniosła apelację. Zaskarżyła wyrok w całości zarzucając sprzeczność poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na błędnym ustaleniu, że u wnioskodawczyni brak jest podstaw do stwierdzenia jej niezdolności do pracy zarówno w stopniu częściowym jak i całkowitym oraz nieprawidłowym określeniu, że niezdolność ta nie istniała po dniu 1 lutego 2017 r. pomimo tego, iż z zaświadczenia lekarskiego z dnia 4 kwietnia 2017 r. oraz zgromadzonej dokumentacji medycznej jednoznacznie wynika, że jest ona niezdolna do pracy fizycznej. Mając na względzie ten zarzut wnioskodawczyni wniosła o zmianę w całości zaskarżonego wyroku i przyznanie jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Jako ewentualny wskazany został wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

W apelacji zawarty został także wniosek o dopuszczenie dowodu z zaświadczenia lekarskiego z dnia 4 kwietnia 2017 r. oraz dowodu z opinii biegłych z zakresu psychiatrii, medycyny pracy i neurologii na okoliczność niezdolności wnioskodawczyni do pracy fizycznej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja nie jest zasadna.

W środku zaskarżenia wnioskodawczyni poza ogólnym kwestionowaniem prawidłowości wyroku nie przedstawiła żadnych merytorycznych zarzutów dotyczących wadliwości oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji. Ustalenie, czy wnioskodawczyni w dacie wydania zaskarżonej decyzji była niezdolna do pracy wymagało posiadania wiadomości specjalnych związanych z oceną stanu zdrowia ubezpieczonej. Zasadnie zatem Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłych. Sąd I instancji w uzasadnieniu dokonał szczegółowej oceny treści poszczególnych opinii i ich wzajemnej zgodności w zakresie wniosków końcowych, dotyczących zdolności wnioskodawczyni do pracy.

Specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez Sąd do tych kryteriów oceny stanowi więc wystarczające i należyte uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłych za przekonujące (wyrok SN z 7 kwietnia 2005 r., II CK 572/04, opubl. w LEX nr 151656). Wnioski środka dowodowego w postaci opinii biegłego mają być jasne, kategoryczne i przekonujące dla Sądu, jako bezstronnego arbitra w sprawie, dlatego gdy opinia biegłego czyni zadość tym wymogom, co pozwala uznać znaczące dla istoty sprawy okoliczności za wyjaśnione, to nie zachodzi potrzeba dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych (wyrok SN z 21 listopada 1974 r., II CR 638/74, opubl. w OSP 1975/5/108).

Podkreślenia wymaga, że samo niezadowolenie strony z treści opinii nie jest dostateczną podstawą do dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej (ustnej lub pisemnej). Uzasadnieniem dla takiej decyzji procesowej winny być należyte umotywowane zarzuty wskazujące niekompletność, nielogiczność i niespójność opinii. Ogólne twierdzenia wnioskodawczyni, że opinie biegłych są nietrafne stanowią jedynie polemikę z oceną dowodów dokonaną przez Sąd. Podkreślenia wymaga, że wnioskodawczyni była badana przez dwóch neurologów, kardiologa, psychiatrę oraz specjalistę z zakresu medycyny pracy. Wnioski tych opinii są jednoznaczne i należyte uzasadnione. Wnioskodawczyni jest zdolna do wykonywania pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami; to jest na stanowisku kaletnika. Stwierdzić zatem należy, że wnioskodawczyni nie zakwestionowała skuteczne podstawowego wniosku, sądu

zgodnie z którym - mając na uwadze posiadane wykształcenie i kwalifikacje- może on wykonywać dotychczasową pracę.

Biegli sporządzili swoje opinie po przeprowadzeniu badania wnioskodawczynie i zapoznaniu się z dokumentacją dotyczącą jej leczenia. Zauważyć przy tym należy, że biegli ustalili, iż postawione przez ławy rozpoznanie: „stwardnienie rozsiane” okazało się błędne, a było ono podstawą do przyznania wnioskodawczynie świadczeń rentowych od 1990 r. Powoływanie się w apelacji na zaświadczenie lekarskie z 4 kwietnia 2017 r. gdzie wskazano, że wnioskodawczynie cierpi na przewlekłą chorobę i jest niezdolna do pracy nie stanowi dowodu, który mógłby podważyć zgodne opinie biegłych sądowych. Nadto nic nie stało na przeszkodzie, aby w/w zaświadczenie zostało złożone w toku postępowania przed Sądem I instancji. Wniosek ten jest zatem spóźniony. Sąd Apelacyjny nie dostrzegł zatem potrzeby prowadzenia na etapie postępowania apelacyjnego dalszego postępowania dowodowego.

W konsekwencji uznać należy, że Sąd Okręgowy nie dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych przyjmując, że M. S. jest zdolna do pracy.

Mając na względzie powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.